

Θεωρητική Επιστήμη Υλικών

21 Νοεμβρίου 2011

Λύστε οποιαδήποτε 4 θέματα.

Θέμα 1. (α) Δείξτε ότι η παρακάτω συνάρτηση αντιστοιχεί σε ιδιοκατάσταση του αρμονικού ταλαντωτή ($m = \hbar = \omega = 1$) και βρείτε την αντίστοιχη ιδιοτιμή της Χαμιλτωνιανής:

$$\psi = (2x^3 - 3x)e^{-x^2/2}$$

(β) Βρείτε τις ιδιοκαταστάσεις που έχουν την αμέσως μικρότερη και αμέσως μεγαλύτερη ιδιοτιμή (μην κάνετε κανονικοποίηση).

Θέμα 2. Η Χαμιλτωνιανή $\mathcal{H}_0$, σε κάποιο κβαντικό σύστημα έχει δυο ιδιοκαταστάσεις, την $|1\rangle$ και την $|2\rangle$ με αντίστοιχες ιδιοτιμές $\epsilon_1 = 0$ και $\epsilon_2 = \hbar\omega_0$. Για $t = 0$ το σύστημα είναι στην $|1\rangle$, και αρχίζει να αλληλεπιδρά με εξωτερικό πεδίο $\mathcal{V}$ για το οποίο δίνεται ότι $\langle 1|\mathcal{V}|1\rangle = \langle 2|\mathcal{V}|2\rangle = 0$ και $\langle 1|\mathcal{V}|2\rangle = \hbar\omega_1$. Η χαμιλτωνιανή είναι δηλαδή $\mathcal{H} = \mathcal{H}_0 + \mathcal{V}$.

(α) Γράψτε τους 2×2 πίνακες που αναπαριστούν τους $\mathcal{H}$, $\mathcal{H}_0$, $\mathcal{V}$. Βρείτε τις ιδιοτιμές και ιδιοκαταστάσεις της $\mathcal{H}$.

(β) Να υπολογιστεί η πιθανότητα ο σύστημα να βρεθεί πάλι στην $|1\rangle$ μετά από χρόνο t .

Θέμα 3. Δυο ηλεκτρόνια βρίσκονται στην ίδια κατάσταση, $\psi_a(\mathbf{r})$ με αντιπαράλληλα σπιν και ολική κυματοσυνάρτηση $\psi(\mathbf{r}_1, \mathbf{r}_2)$. Η πυκνότητα ορίζεται ως

$$n(\mathbf{r}) = \int |\psi(\mathbf{r}, \mathbf{r}_2)|^2 d^3r_2 = \int |\psi(\mathbf{r}_1, \mathbf{r})|^2 d^3r_1.$$

(α) Εξηγήστε την δευτερη ισότητα στην παραπάνω σχέση. Αποδειξτε ότι

$$n(\mathbf{r}) = 2|\psi_a(\mathbf{r})|^2$$

(β) Έστω ότι τα δυο ηλεκτρονια έλκονται από πυρήνα με δυναμικό $V(\mathbf{r})$. Αποδειξτε ότι η μέση δυναμική ενέργεια του συστήματος είναι

$$\langle V \rangle = \int n(\mathbf{r})V(\mathbf{r})d^3r.$$

(γ) Υπολογίστε την μέση δυναμική ενέργεια $\langle V \rangle$ στο He στην θεμελιώδη στάθμη, $1s^2$.

Θέμα 4. (α) Υπολογίστε το $\langle l_z \rangle$ στο Υδρογόνο όταν

$$\psi = N(\psi_{100} + i\sqrt{2}\psi_{211} + \psi_{332}).$$

(β) Σωματίο με σπιν 1/2 βρίσκεται στην κατάσταση $|\psi\rangle = \alpha|+\rangle + \beta|-\rangle$. Υπολογίστε την μέση τιμή του διανύσματος του σπιν, $\langle \mathbf{s} \rangle$, και του μέτρου του, $\langle s^2 \rangle$.

Θέμα 5. Η κατάσταση σωματιδίου σε απειρόβαθο πηγάδι περιγράφεται από την

$$\psi(x) = N \sin^3 \frac{\pi x}{L}.$$

(α) Μετράμε την ενέργεια του σωματιδίου. Ποια είναι τα δυνατά αποτελέσματα και με ποιες πιθανότητες; Ποια η μέση τιμή και η αβεβαιότητα των μετρήσεων σε eV για $L = 1 \text{ nm}$; Δίνεται ότι $a_B = \frac{4\pi\epsilon_0\hbar^2}{me^2} = 0.5 \text{ \AA}$, και $E_0 = \frac{\hbar^2}{2ma_B^2} = 27 \text{ eV}$.

(β) Έστω ότι η μέτρηση έδωσε την χαμηλότερη δυνατή τιμή. Αμέσως μετά, μετράμε την θέση του σωματιδίου. Ποια η πιθανότητα να βρούμε το σωματίδιο σε θέσεις από $\frac{2L}{5}$ έως $\frac{3L}{5}$;

Υπόδειξη: χρησιμοποιήστε την ταυτότητα $e^{ia} = \cos a + i \sin a$ για να εκφράσετε την $\psi(x)$ σαν γραμμικό συνδυασμό ιδιοσυναρτήσεων.

Λύστε οποιαδήποτε 4 θέματα.